

Facklig anslutning år 2021

Facklig anslutning efter klass och kön år 1990–2021

Författare: Mats Larsson, Enheten för avtalsfrågor

Innehåll

Sammanfattning	2
1 Facklig anslutning år 1990-2020	3
Kvinnor och män	5
Ålder	7
Sektor	9
Anställningsform.....	14
Län och region	16
Födelseland.....	19
Arbetslösa	21
2 Antal medlemmar och anställda.....	23
Bilaga 1 Metod och dataunderlag	25

Rapporten är utarbetad av LOs Enhet för avtalsfrågor

För ytterligare information kontakta
Mats Larsson, telefon 070-568 2811

Sammanfattning

År 2021 (kvartal 1) var 70 procent av samtliga anställda (exkl. heltidsstuderande) fackligt anslutna. Bland arbetare var 63 procent fackligt anslutna och bland tjänstemän 74 procent.

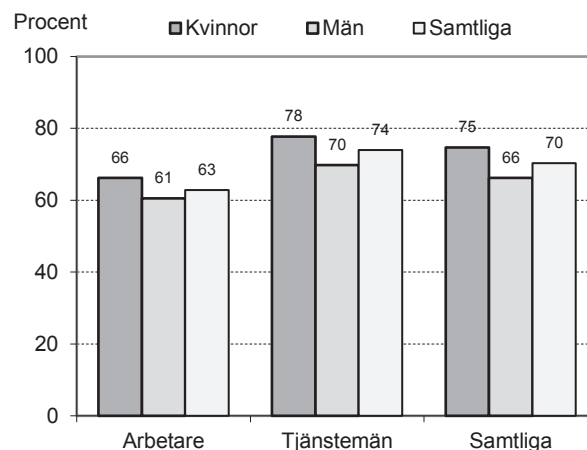
Kvinnor var fackligt anslutna i högre grad än män. Bland arbetare var 66 procent av kvinnorna fackligt anslutna jämfört med 61 procent av männen. Bland tjänstemän var andelen 78 procent för kvinnor och 70 procent för män.

Facklig anslutning varierade stort mellan olika åldrar. Lägst andel fackligt anslutna var det bland unga vuxna då endast 38 procent av arbetarna i åldern 16-24 år var fackligt anslutna. Uppåt i åldrarna ökade den fackliga anslutningen och bland arbetare i åldern 25-29 år var 55 procent fackligt anslutna, bland 30-44-åringar 61 procent och bland 45-64-åringar 74 procent.

Även mellan olika sektorer varierade den fackliga anslutningen. Bland arbetare var andelen fackligt anslutna högst i sektorn Tillverkningsindustri där 76 procent av arbetarna var fackligt anslutna. Närmast därefter kom Hälso- och sjukvård samt Offentlig förvaltning med 75 procent. Lägst facklig anslutning var det i sektorerna Restaurang samt Jordbruk, skogsbruk och fiske där 37 procent av arbetarna var fackligt anslutna.

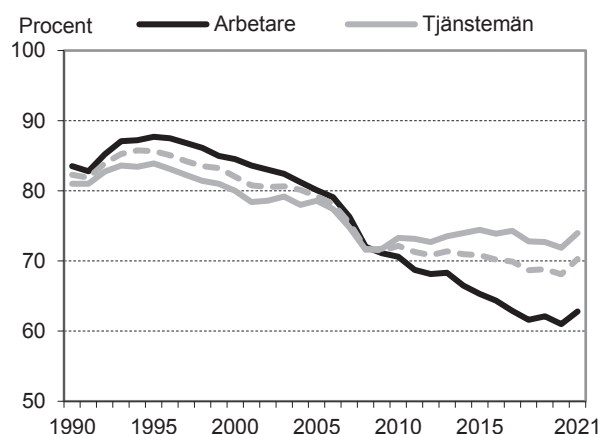
Den fackliga anslutningen bland arbetare nådde sin högsta notering i mitten av 1990-talet då 88 procent av arbetarna var fackligt anslutna. Därefter har den fackliga anslutningen minskat med cirka en procentenhet per år ner till som lägst 61 procent år 2020. År 2021 ökade dock andelen fackligt anslutna arbetare till 63 procent. *Antalet* fackligt anslutna arbetare minskade däremot. Detta var troligen ett resultat av pandemin som medförde att antalet anställda minskade inom privat tjänstesektor, inte minst tidsbegränsat anställda arbetare bland vilka den fackliga anslutningen var relativt låg.

Facklig anslutning efter klass och kön år 2021
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Facklig anslutning år 1990-2021

Anställda (exkl. heltidsstud.)

1

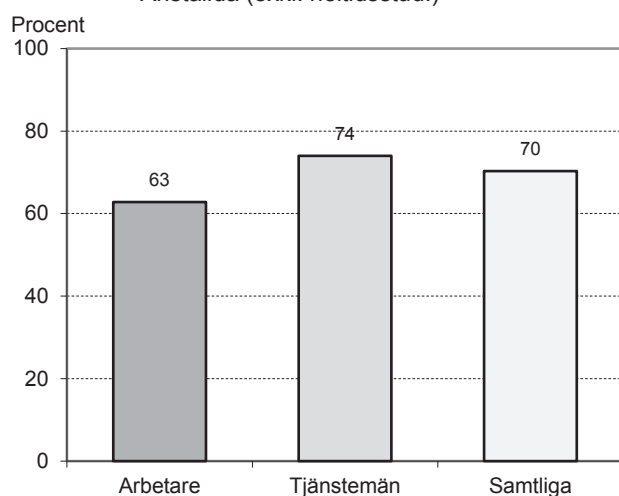
Facklig anslutning år 1990-2021

Första kvartalet år 2021 var 70 procent av samtliga anställda, exklusive heltidsstuderande, fackligt anslutna. Bland arbetare var andelen fackligt anslutna 63 procent och bland tjänstemän 74 procent (se diagram 1.1 och tabell 1.1).

Inkluderas även studerande, det vill säga anställda som även uppger sig studera på heltid, minskade andelen fackligt anslutna till 69 procent bland samtliga anställda, till 60 procent bland arbetare och till 73 procent bland tjänstemän. I denna rapport är det dock anställda *exklusive* heltidsstuderande som fortsättningsvis redovisas.

Den fackliga anslutningen var alltså högre bland tjänstemän än bland arbetare år 2021. Den har så varit sedan år 2009 och de senaste fem åren, år 2017-2021 har skillnaden legat runt 11 procentenheter till tjänstemännens förmån (se diagram 1.1 och 1.2).

Diagram 1.1 Facklig anslutning efter klass år 2021 (kv 1)
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Facklig anslutning

Med facklig anslutning avses här andelen anställda som uppger sig vara medlemmar i en fackförening.

Heltidsstuderande

Anställda som uppger att de även studerar på heltid har exkluderats i rapporten, med undantag för tabell 1.1.

Källa och mätperiod

Rapportens dataunderlag är SCBs Arbetskraftsundersökningar (AKU) gällande 1a kvartalet respektive år.

Mer om metod och dataunderlag i bilaga 1

Tabell 1.1 Fackligt anslutna anställda efter klass och kön år 2021 (kv1). Procent

Kön	Anställda exklusive heltidsstuderande			Anställda inklusive heltidsstuderande		
	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	63	74	70	60	73	69
Kvinnor	66	78	75	62	76	75
Män	61	70	66	59	69	66

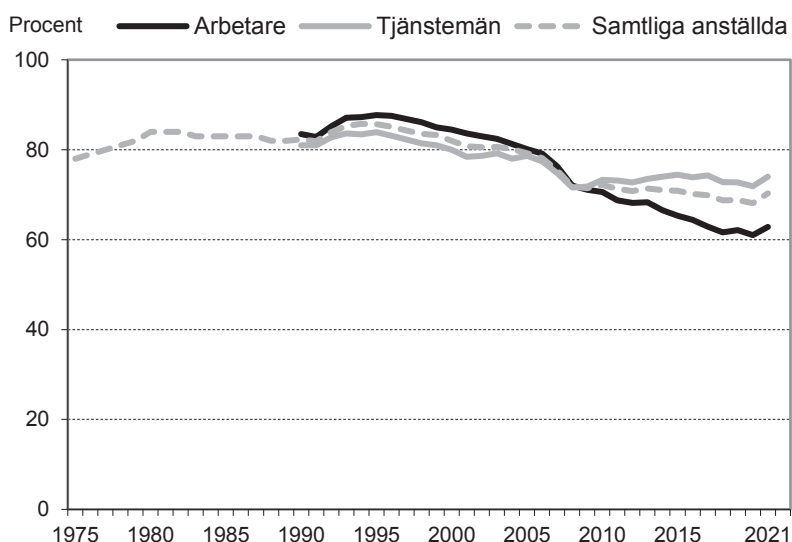
Facklig anslutning år 1975–2021

Från att de fackliga organisationerna bildades i slutet av 1800-talet så ökade den fackliga anslutningen stadigt fram till slutet av 1970-talet, med undantag för åren efter storstrejken 1909. Den fackliga anslutningen kulminerade i början av 1980-talet då cirka 84 procent av samtliga anställda var fackligt anslutna. Därefter låg andelen anställda som var fackligt anslutna på drygt 80 procent fram till första halvan av 1990-talet då andelen fackligt anslutna steg till nya rekordnivåer i samband med den arbetsmarknadskris som inträffade i början av 1990-talet. År 1995 noterades den högsta andelen fackligt anslutna som uppmätts då 86 procent av samtliga anställda var fackligt anslutna. Bland arbetare var då 88 procent fackligt anslutna och bland tjänstemän 84 procent.

Därefter minskade den fackliga anslutningen i långsam takt i drygt tio år ner mot 80 procent. År 2007 tilltog dock minskningstakten drastiskt i samband med att avgiften till a-kassan höjdes och villkoren i arbetslöshetsförsäkringen försämrades. Detta påverkade främst arbetare och andelen fackligt anslutna arbetare minskade med sju procentenheter på två år, år 2007–2008. Därefter fortsatte den fackliga anslutningen bland arbetare att minska med cirka en procentenhet per år ner till 61 procent år 2020.

År 2021 ökade dock andelen fackligt anslutna arbetare till 63 procent. *Antalet* fackligt anslutna arbetare minskade däremot. Detta var troligen ett resultat av den då pågående pandemin som bland annat medförde att antalet anställda minskade inom privat tjänstesektor. Det gällde framför allt arbetare med tidsbegränsad anställning bland vilka den fackliga anslutningen var relativt låg. Mer om detta i följande avsnitt (se diagram 1.2 och tabell 1.2).

Diagram 1.2 Facklig anslutning efter klass år 1990-2021 (kv 1)
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Tabell 1.2 Facklig anslutning år 1975–2019. Procent

År	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
1975	78
1980	84
1985	83
1990	84	81	82
1995	88	84	85
2000	85	80	82
2005	80	79	79
2010	71	73	72
2015	65	74	71
2020	61	72	68
2021	63	74	70

.. Skattning efter klass saknas

Kvinnor och män

Kvinnor har varit fackligt anslutna i högre grad än män de senaste 30 åren bland såväl arbetare som tjänstemän. År 2021 var den fackliga anslutningen bland arbetare 66 procent för kvinnor och 61 procent för män och bland tjänstemän 78 procent för kvinnor och 70 procent för män. Den fackliga anslutningen var alltså högst bland kvinnliga tjänstemän och lägst bland manliga arbetare (se diagram 1.3 och tabell 1.3).

De senaste 20 åren har den fackliga anslutningen bland arbetare minskat sakta men säkert bland såväl kvinnor som män. År 2021, och i viss mån även år 2020, var dock de första åren på nästan 30 år som den fackliga anslutningen ökade bland både kvinnor som män. Trots detta så var ändå den fackliga anslutningen bland arbetare år 2021 alltså på historiskt låga nivåer. Bland män så har troligen inte andelen fackligt anslutna varit så låg sedan andra världskriget, alltså för drygt 70 år sedan.

Bland kvinnor med arbetaryrken har dock den nedåtgående trenden hejdat de fyra senaste åren och andelen fackligt anslutna kvinnor har vänt upp från 2018 års bottennotering på 63 procent till 66 procent år 2021 (se diagram 1.4a och 1.4b).

Tabell 1.3 Fackligt anslutna efter klass och kön år 2021 (kv1). Procent

Klass	Kvinnor	Män	Samtliga
Arbetare	66	61	63
Tjänstemän	78	70	74
Samtliga	75	66	70

Diagram 1.3 Facklig anslutning efter klass och kön år 2021
Anställda (exkl. heltidsstud.)

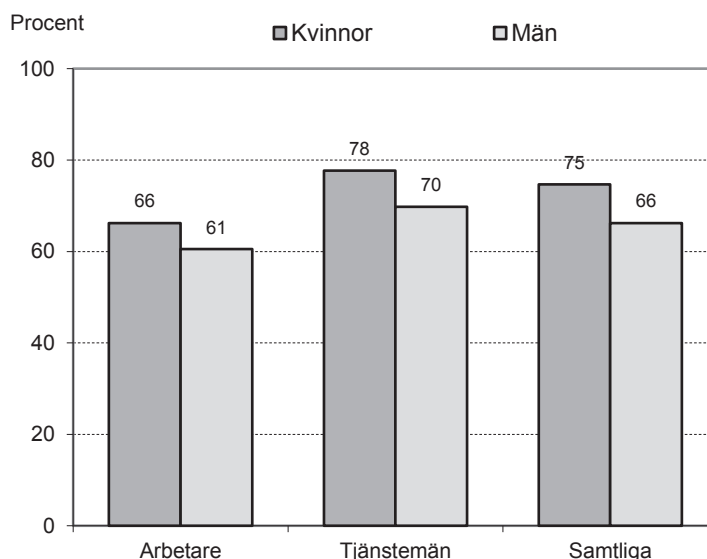

Diagram 1.4a Facklig anslutning bland arbetare efter kön år 1990-2021
Anställda (exkl. heltidsstud.)

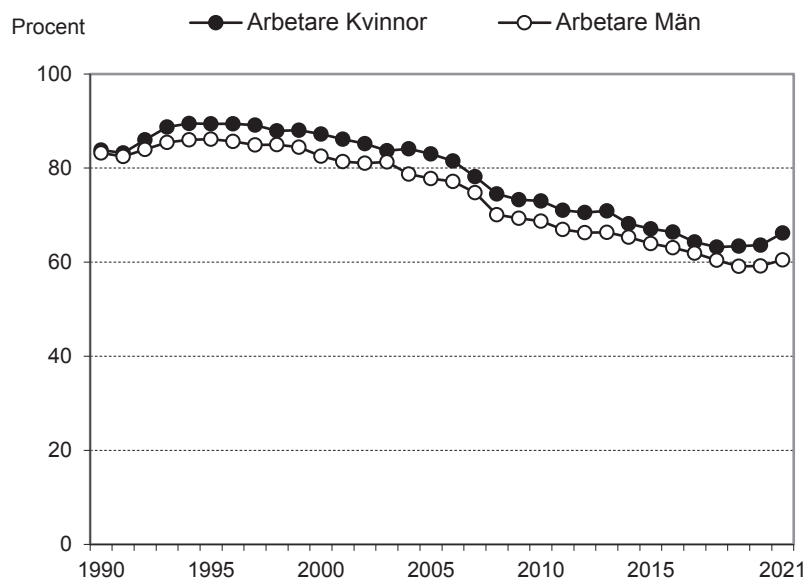
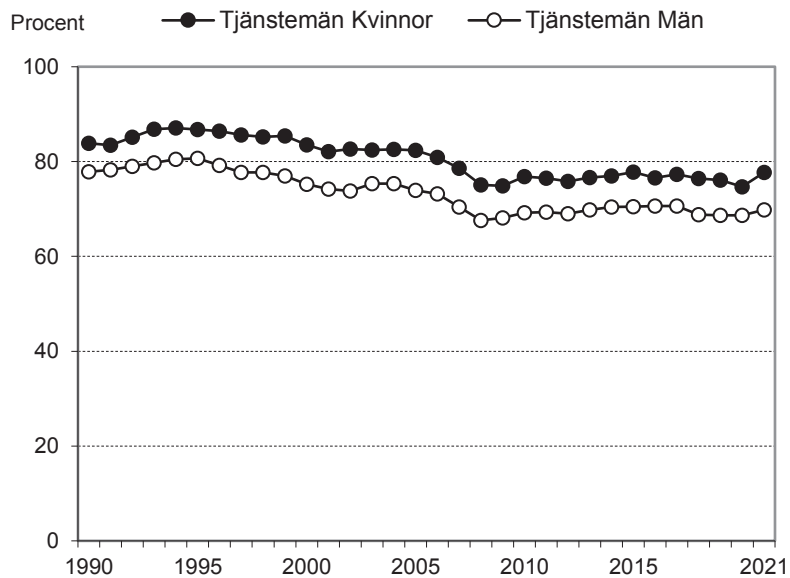

Diagram 1.4b Facklig anslutning efter tjänstemän efter kön år 1990-2021
Anställda (exkl. heltidsstud.)

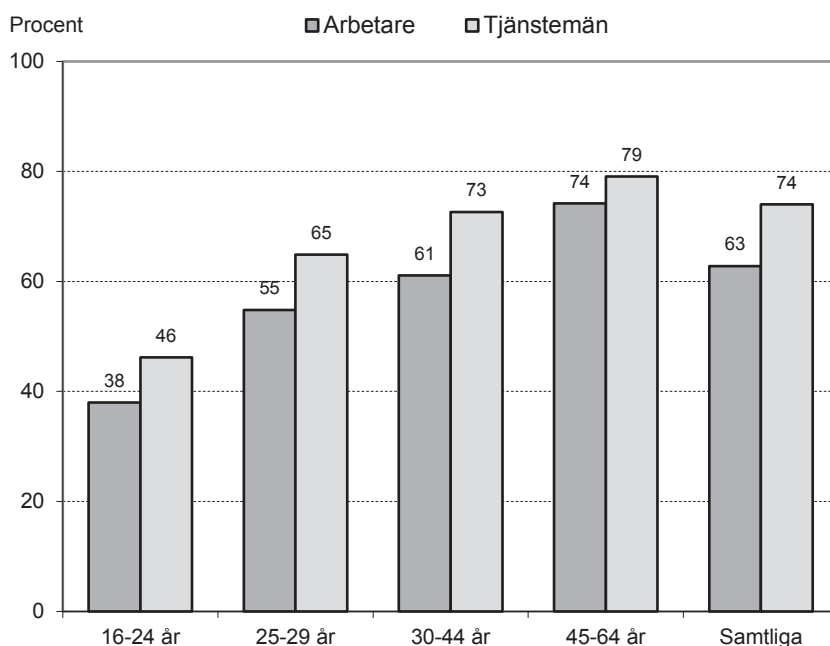

Ålder

Den fackliga anslutningen varierade stort mellan olika åldersgrupper. Lägst facklig anslutning var det bland unga vuxna i åldern 16-24 år. År 2021 var 41 procent av samtliga anställda 16-24-åringar fackligt anslutna. Bland arbetare var 38 procent av 16-24-åringarna fackligt anslutna medan 46 procent av tjänstemännen i samma ålder var det.

Upp i åldrarna ökade den fackliga anslutningen bland både arbetare och tjänstemän. För arbetare i åldern 25-29 år var 55 procent fackligt anslutna, 61 procent för 30-44 åringar och 74 procent för 45-64 åringar. Bland tjänstemän var motsvarande andelar 65, 73 och 79 procent för respektive åldersgrupp (se diagram 1.5 och tabell 1.4).

Diagram 1.5 Facklig anslutning efter klass och ålder år 2021
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Tabell 1.4 Fackligt anslutna efter klass, kön och ålder år 2021 (kv1). Procent
Anställda (exkl. heltidsstuderande)

Ålder	Arbetare			Tjänstemän			Samtliga		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
16-24 år	36	39	38	46	46	46	40	41	41
25-29 år	60	52	55	69	61	65	66	57	61
30-44 år	63	60	61	78	67	73	75	65	70
45-64 år	79	71	74	82	76	79	81	74	78
16-64 år	66	61	63	78	70	74	75	66	70

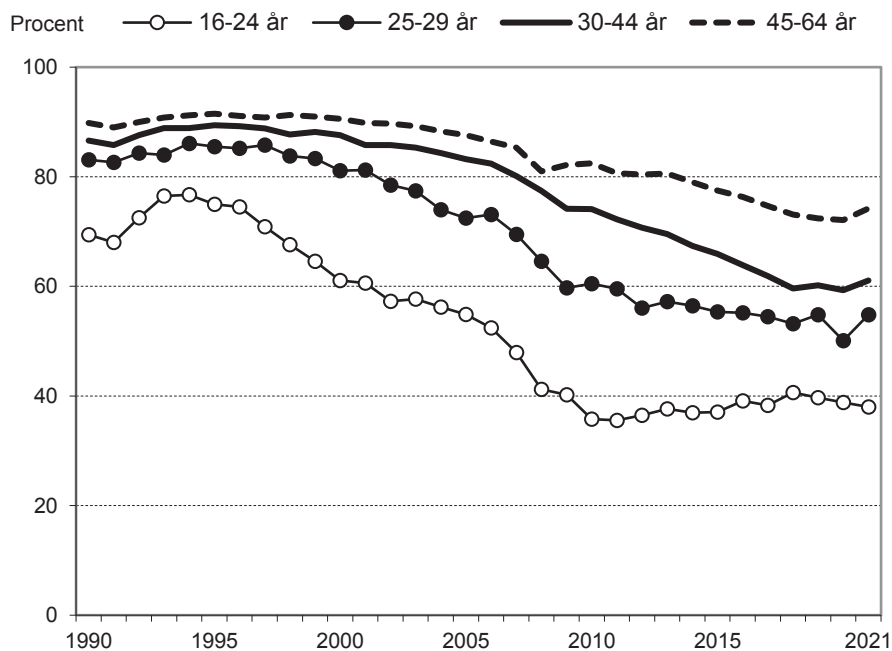
I mitten av 1990-talet var den fackliga anslutningen som högst. Därefter har den minskat i alla åldersgrupper, men i olika takt. Mest har den minskat bland unga vuxna och i åldersgruppen 16-24 år mer än halverades andelen fackligt anslutna arbetare mellan år 1994-2010, från 77 till 36 procent. Därefter har andelen fackligt anslutna arbetare i åldern 16-24-år mestadels legat strax under 40 procent.

Även i övriga åldersgrupper har andelen fackligt anslutna arbetare minskat stort sedan mitten av 1990-talet. Pandemiåret 2021 medförde dock en ökad facklig anslutning med ett par procentenheter i samtliga åldersgrupper med undantag för 16-24-åringarna (se diagram 1.6).

Mest arbetare bland 16-24-åringar

Vad gäller den låga fackliga anslutningen bland 16-24 åringar så kan det noteras att detta främst gäller arbetare i den meningen att *antalet* arbetare i åldern 16-24 år är betydligt fler än antalet tjänstemän. Den låga fackliga anslutningen bland unga vuxna påverkar därmed anslutningsgraden för hela gruppen arbetare mer än vad som är fallet för tjänstemän. År 2021 var totalt 393 000 personer i åldern 16-24 år anställda. Av dessa var 253 000 arbetare och 142 000 tjänstemän. Det vill säga 64 procent arbetare och 36 procent tjänstemän. I övriga åldersgrupper var fördelningen den omvända, det vill säga drygt 30 procent arbetare och knappt 70 procent tjänstemän.

Diagram 1.6 Facklig anslutning efter ålder år 1990-2021. Arbetare Anställda (exkl. heltidsstud.)

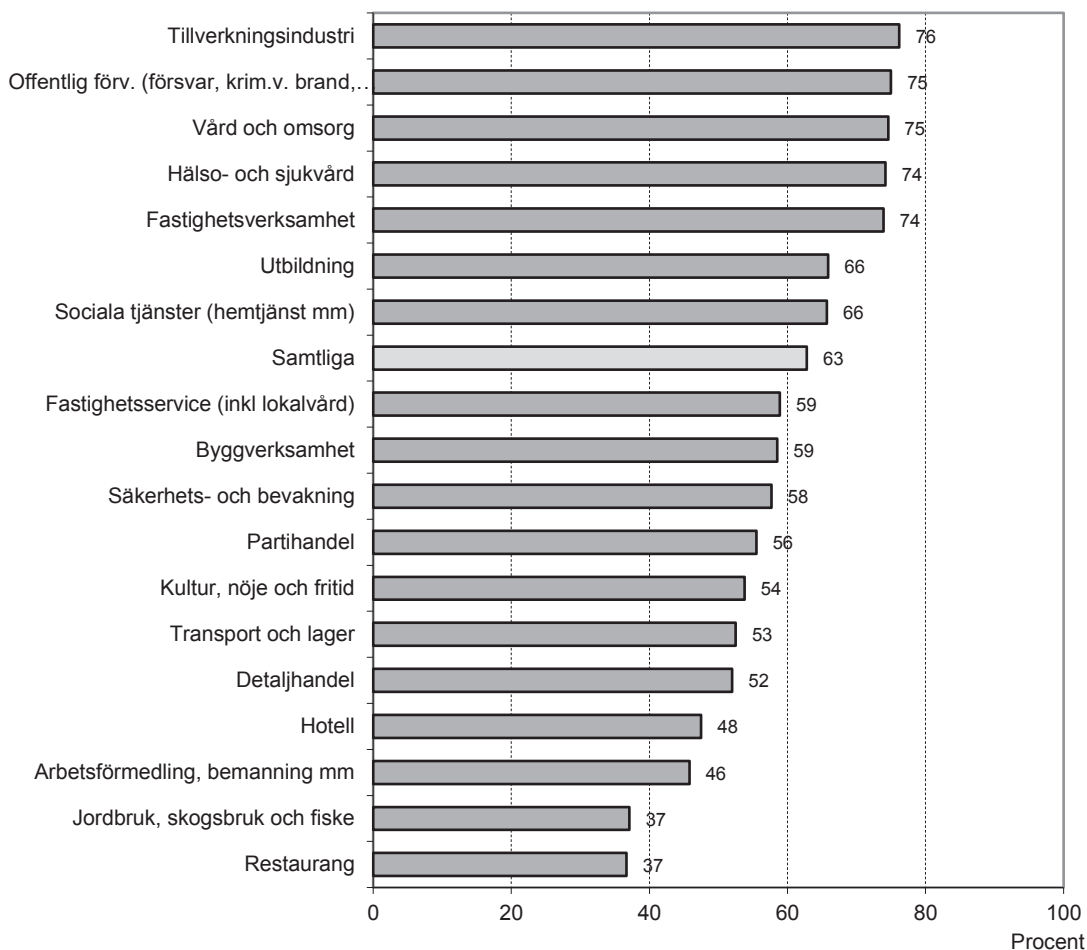

Sektor

Den fackliga anslutningen varierar även mellan olika sektorer. Bland arbetare var den fackliga anslutningen högst i sektorn Tillverkningsindustri där 76 procent av arbetarna var fackligt anslutna år 2021. Närmast efter kom fyra sektorer, Offentlig förvaltning, Vård och omsorg, Hälso- och sjukvård samt Fastighetsverksamhet med mellan 74-75 procent fackligt anslutna arbetare.

Lägst andel fackligt anslutna arbetare var det i sektorerna Restaurang samt Jordbruk, skogsbruk och fiske där 37 procent av arbetarna var fackligt anslutna år 2021 (se diagram 1.7).

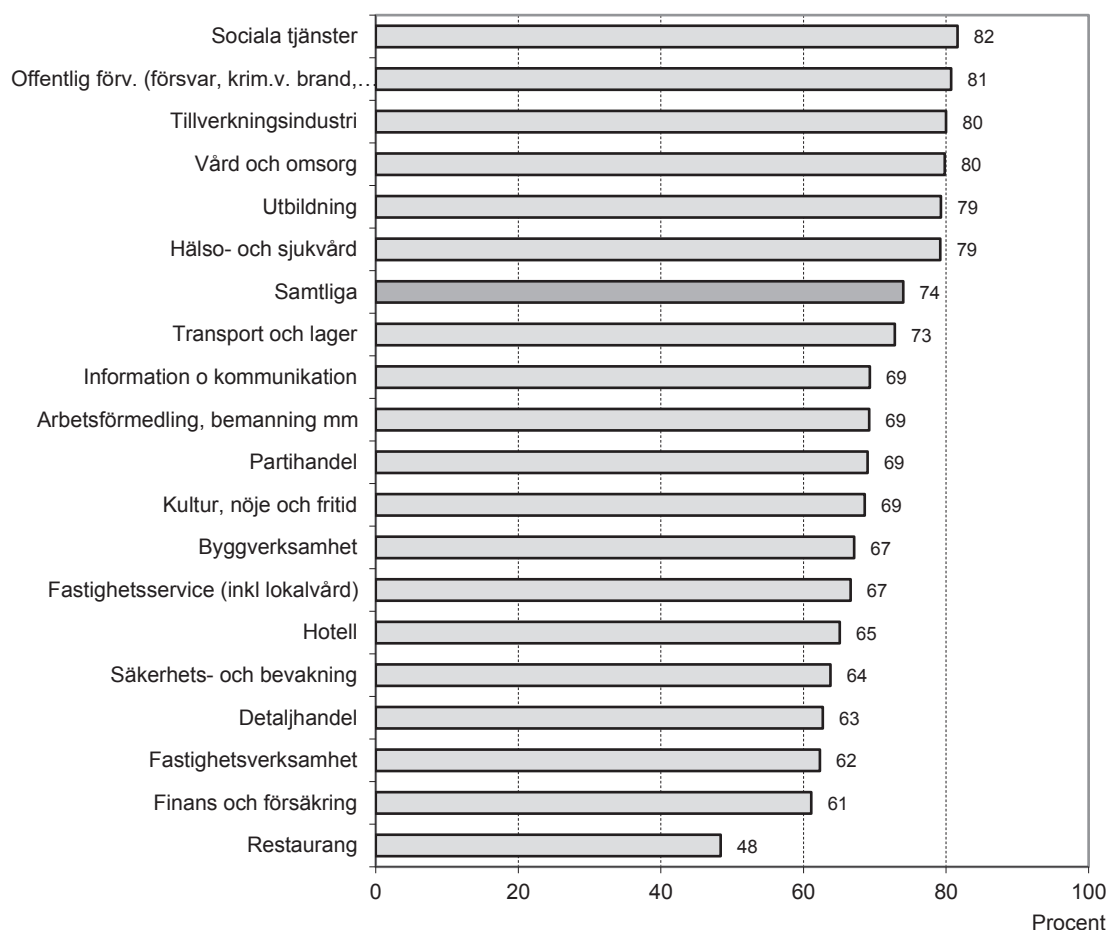
Diagram 1.7 Facklig anslutning efter sektor år 2021. Arbetare Anställda (exkl. heltidsstud.)

Bland tjänstemän var andelen fackligt anslutna högst i sektorn Sociala tjänster där 82 procent av tjänstemännen var fackligt anslutna år 2021. Närmast efter kom sektorerna Offentlig förvaltning, Tillverkningsindustri samt Vård och omsorg vilka även dessa hade drygt 80 procents fackligt anslutna tjänstemän.

Lägst andel fackligt anslutna tjänstemän var det i sektorn Restaurang där 48 procent av tjänstemännen var fackligt anslutna. Närmast högre kom sektorerna Finans och försäkring, Fastighetsverksamhet samt Detaljhandel med mellan 61-63 procent fackligt anslutna tjänstemän år 2021 (se diagram 1.8).

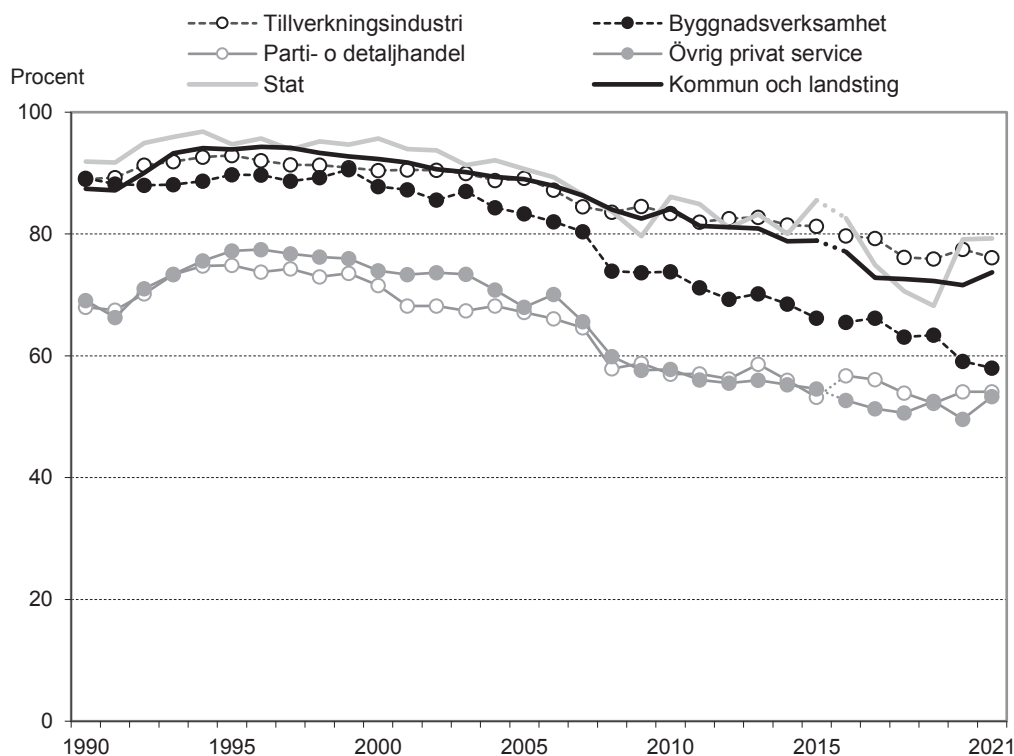
Diagram 1.8 Facklig anslutning efter sektor år 2021. Tjänstemän
Anställda (exkl. heltidsstud.)

På 2000-talet har den fackliga anslutningen bland arbetare minskat i samtliga sektorer. Störst minskning har det varit i sektorn Byggverksamhet där andelen fackligt anslutna arbetare minskat från 88 till 59 procent år 2000-2021. En minskning med 29 procentenheter på 20 år. I sektorerna Privat service samt Kommun och landsting har andelen fackligt anslutna arbetare minskat med cirka 20 procentenheter och i sektorerna Tillverkningsindustri, Stat samt Parti- och detaljhandel med cirka 15 procentenheter år 2000-2021.

Det senaste året har dock utvecklingen gått åt olika håll för sektorerna. Pandemin tycks främst ha påverkat den fackliga anslutningen bland arbetare i sektorerna Privat service samt Kommun och landsting där den fackliga anslutningen bland arbetare ökade med 2-3 procentenheter år 2021. I sektorerna Tillverkningsindustri, Byggverksamhet och Stat så har däremot den fackliga anslutningen bland arbetare inte förändrats nämnvärt det senaste året (se diagram 1.9 och tabell 1.5).

Diagram 1.9 Facklig anslutning efter sektor år 1990-2021*. Arbetare
Anställda (exkl. heltidsstud.)

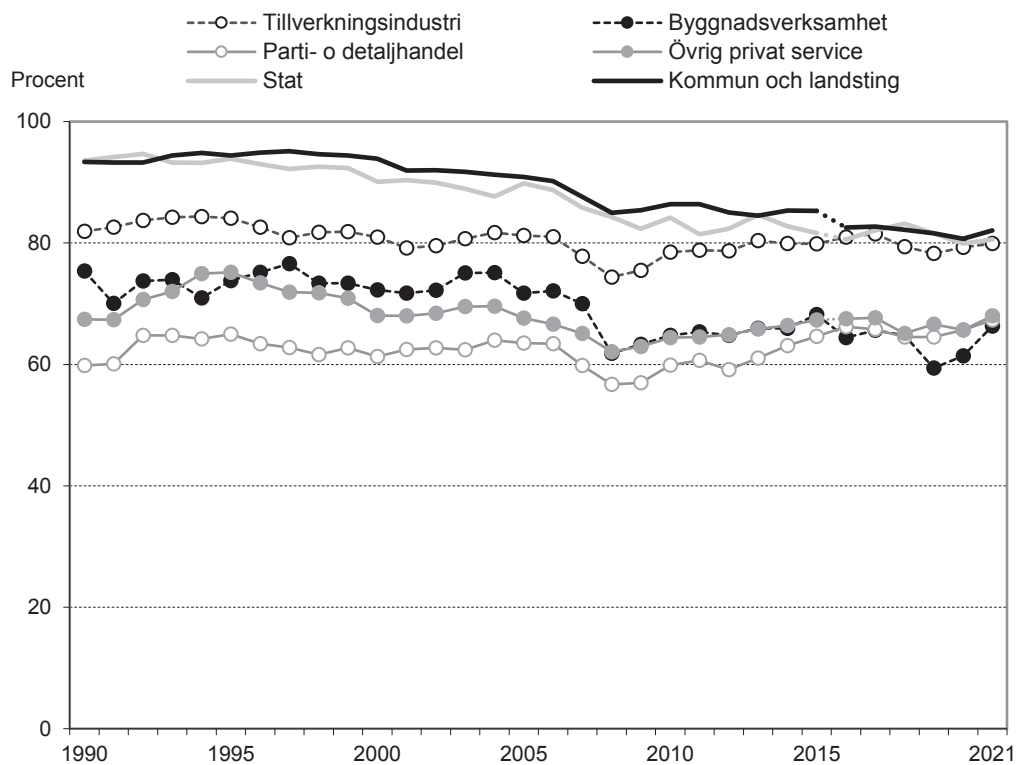
* Ny näringsgrensindelning (SNI) år 2016 gör att år 2015 och år 2016 ej är helt jämförbara.

För tjänstemän har den fackliga anslutningen inte minskat i samma utsträckning som bland arbetare i någon sektor. I sektorerna Parti- och detaljhandel, Övrig privat service samt Tillverkningsindustri var den fackliga anslutningen till och med på nästan samma nivå eller högre år 2021 som år 2000.

I sektorerna Byggnadsverksamhet, Stat samt Kommun och landsting har däremot andelen fackligt anslutna minskat med mellan 6-12 procentenheter år 2000-2021.

År 2021 har den fackliga anslutningen bland tjänstemän ökat i samtliga sex sektorer. Mest har den ökat i sektorn Byggverksamhet, med fem procentenheter, medan den ökat med 1-2 procentenheter i övriga fem sektorer. (se diagram 1.10 och tabell 1.5).

Diagram 1.10 Facklig anslutning efter sektor år 1990-2021*. Tjänstemän
Anställda (exkl. heltidsstud.)

* Ny näringsgrensindelning (SNI) år 2016 gör att år 2015 och år 2016 ej är helt jämförbara.

Tabell 1.5 Facklig anslutning efter klass och sektor år 1990-2021. Procent
Anställda (exkl. heltidsstuderande)

Klass och sektor	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2021
Arbetare							
Tillverkningsindustri	89	93	90	89	83	81	76
Byggnadsverksamhet	89	90	88	83	74	66	59
Parti- o detaljhandel	68	75	72	67	57	53	54
Övrig privat service	69	77	74	68	58	55	53
Stat	92	95	96	96	86	86	79*
Kommun och landsting	87	94	92	89	84	79	74
Samtliga	84	88	85	80	71	65	63
Tjänstemän							
Tillverkningsindustri	82	84	81	81	79	80	80
Byggnadsverksamhet	75	74	72	72	65	68	66
Parti- o detaljhandel	60	65	61	64	60	65	67
Övrig privat service	67	75	68	68	64	67	68
Stat	94	94	90	90	84	82	81
Kommun och landsting	93	94	94	91	86	85	82
Samtliga	81	84	80	79	73	74	74
Samtliga anställda	82	85	82	78	72	71	70

* Ändrad yrkeskodning har påverkat andelen arbetare och tjänstemän i statlig sektor vilket i sin tur påverkat skattningen av andel fackligt anslutna efter klass.

Anställningsform

Tidsbegränsat anställda var fackligt anslutna i betydligt lägre grad än fast anställda år 2021. Det gällde bland såväl arbetare som tjänstemän men skillnaden var större bland arbetarna.

År 2021 var 67 procent av de fast anställda arbetarna fackligt anslutna medan endast 42 procent av de tidsbegränsat anställda arbetarna var det. Andelen fackligt anslutna arbetare var alltså 25 procentenheter lägre bland tidsbegränsat anställda än bland fast anställda arbetare (se diagram 1.11).

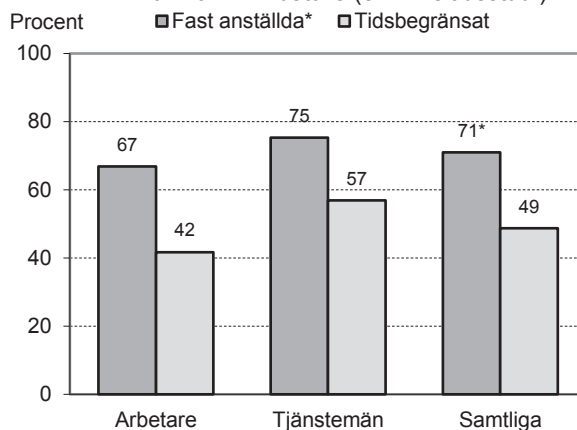
Skillnaden i facklig anslutning mellan fast och tidsbegränsat anställda arbetare ökade kraftig åren 2006-2010. År 2006 var 61 procent av de tidsbegränsat anställda arbetarna fackligt anslutna jämfört med 43 procent år 2010. En minskning men 18 procentenheter på fyra år. En stor del av denna minskning förklaras troligen av de ändringar i arbetslöshetsförsäkringen som genomfördes år 2007.

Även bland fast anställda arbetare minskade andelen fackligt anslutna år 2006-2010, från 82 till 76 procent. Åren därefter och fram till år 2020 har den fackliga anslutningen legat drygt 30 procentenheter lägre bland tidsbegränsat anställda arbetare än bland fast anställda arbetare.

År 2021 ökade dock den fackliga anslutningen bland tidsbegränsat anställda med hela sju procentenheter, från 35 till 42 procent år 2020-2021. Detta var troligen till stor del en följd av pandemin och att den medförde att antalet tidsbegränsat anställda minskade med cirka 100 000 personer, varav drygt 70 000 arbetare. Framst var det unga vuxna inom privat tjänstesektor som minskade och bland dessa var den fackliga anslutningen relativt låg. Andelen fackligt anslutna ökade därmed i den återstående gruppen tidsbegränsat anställda liksom för samtliga anställda arbetare.

Bland tjänstemän var 57 procent av de tidsbegränsat anställda fackligt anslutna liksom 75 procent av de fast anställda år 2021. Även bland tjänstemän minskade den fackliga anslutningen kraftigt bland tidsbegränsat anställda år 2006-2010. Minskningen stannade dock vid cirka åtta procentenheter och andelen fackligt anslutna tidsbegränsat anställda tjänstemän har därefter legat runt 55 procent (se diagram 1.13 och tabell 1.6).

Diagram 1.11 Facklig anslutning efter anställningsform år 2021. Arbetare (exkl. heltidsstud.)

* 71% för Samtliga fast anställda är enligt LOs egna beräkning

Diagram 1.12 Facklig anslutning efter anställningsform år 2000-2021*
Arbetare (exkl. heltidsstud.)

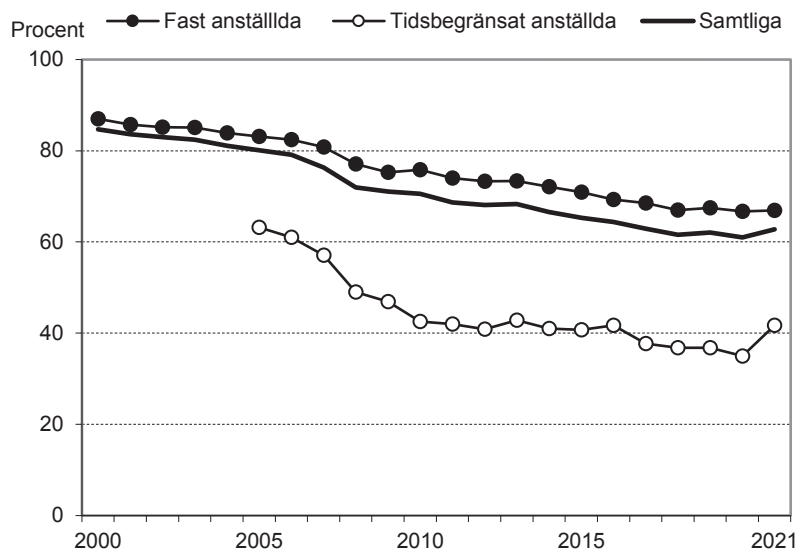
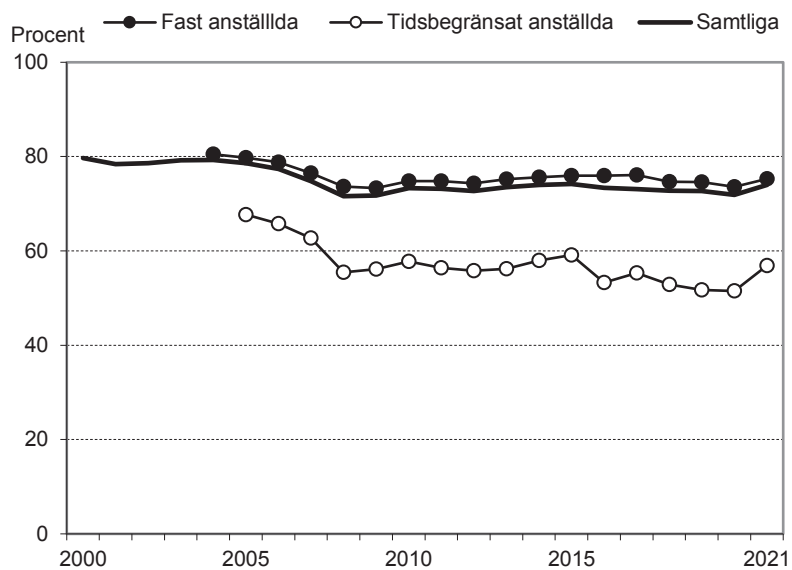

Diagram 1.13 Facklig anslutning efter anställningsform år 2000-2021*
Tjänstemän (exkl. heltidsstud.)

* Tidsbegränsat anställda ingår i rapportens dataunderlag fr.o.m. år 2005

Län

Den fackliga anslutningen var högst i norra Sverige. Bland arbetare var den fackliga anslutningen högst i Västerbottens län där 77 procent av arbetarna var fackligt anslutna år 2021. Närmast efter kom Norrbottens och Västernorrlands län med 76 procent. Utöver dessa tre län så var den fackliga anslutningen över 70 procent bland arbetarna i ytterligare fyra län – Gävleborgs, Dalarnas, Blekinge och Södermanlands län.

Lägst andel fackligt anslutna var det i Stockholms län där endast 49 procent av arbetarna var fackligt anslutna. Närmast däröver kom Uppsala och Jönköpings län med 54 respektive 55 procent (se diagram 1.13a och 13b och tabell 1.7).

Diagram 1.13a Facklig anslutning efter län år 2021
Arbetare (exkl. heltidsstud.)

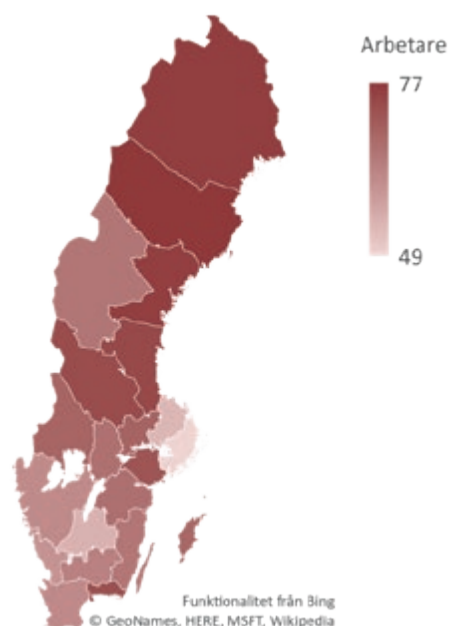
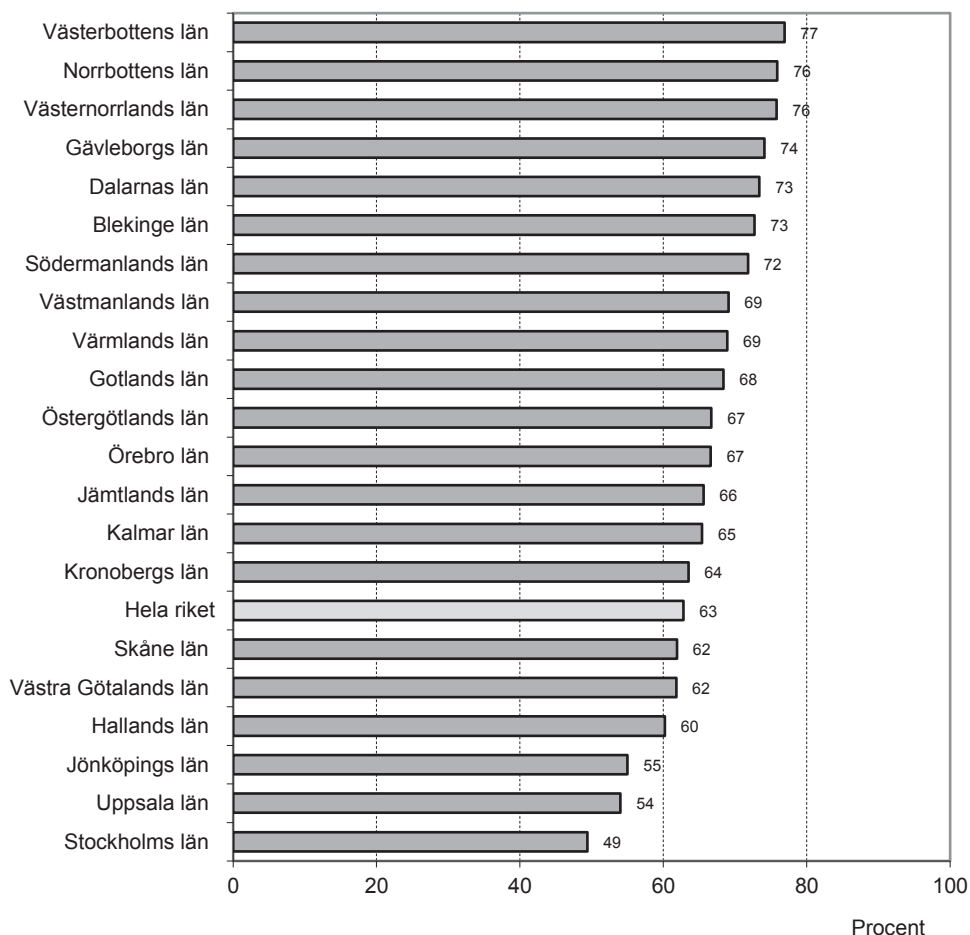

Diagram 1.13b Facklig anslutning efter län år 2021. Arbetare
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Bland tjänstemän var den fackliga anslutningen högst i Blekinge län där 87 procent av tjänstemännen var fackligt anslutna år 2021. Strax efter kom Norrbottens och Västernorrlands län med 86 procent samt Västerbottens län med 84 procent.

Lägst andel fackligt anslutna tjänstemän var det i Stockholms län där 66 procent av tjänstemännen var fackligt anslutna. (se diagram 1.14 och tabell 1.7).

Den fackliga anslutningen var högre bland tjänstemän än bland arbetare i samtliga län. Störst skillnad var det i Uppsala och Jönköpings län där andelen fackligt anslutna tjänstemän var drygt 20 procentenheter högre än för arbetare. Minst skillnad var det i Dalarnas och Gävleborgs län där det endast skiljde en respektive tre procentenheter.

Diagram 1.14a Facklig anslutning efter län år 2021
Tjänstemän (exkl. heltidsstud.)

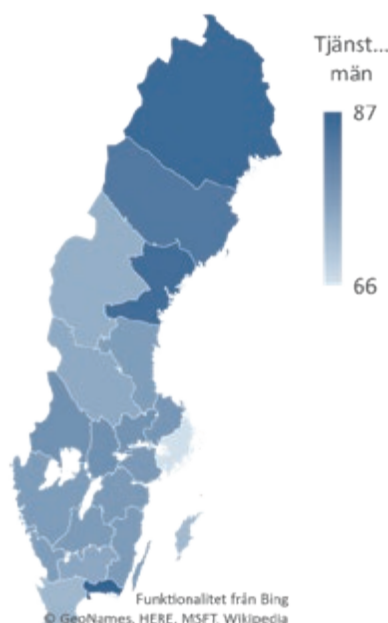
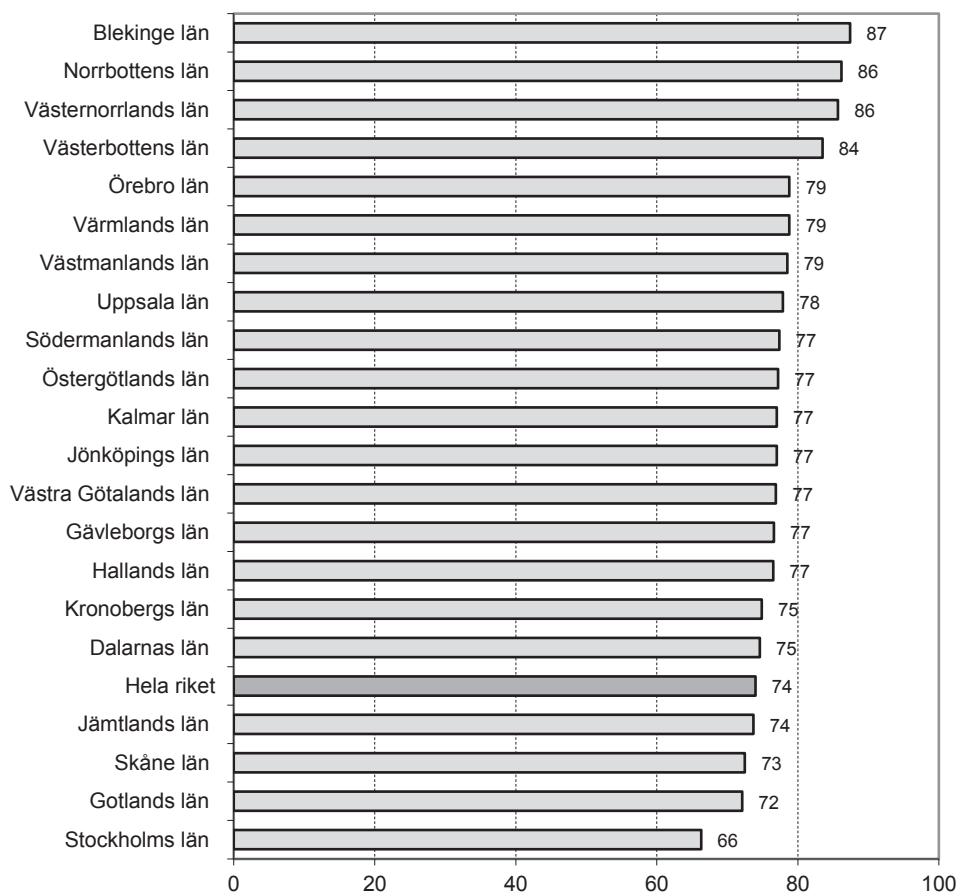

Diagram 1.14b Facklig anslutning efter län år 2021. Tjänstemän
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Stockholms län var alltså det län som hade lägst facklig anslutningen bland såväl arbetare som tjänstemän. Stockholms län var även det län som hade flest antal anställda och år 2021 fanns det drygt en miljon anställda i Stockholms län, vilket motsvarade en fjärdedel av samtliga anställda i Sverige. Av dessa var cirka 784 000 tjänstemän och cirka 220 000 arbetare (exkl. heltidsstuderande).

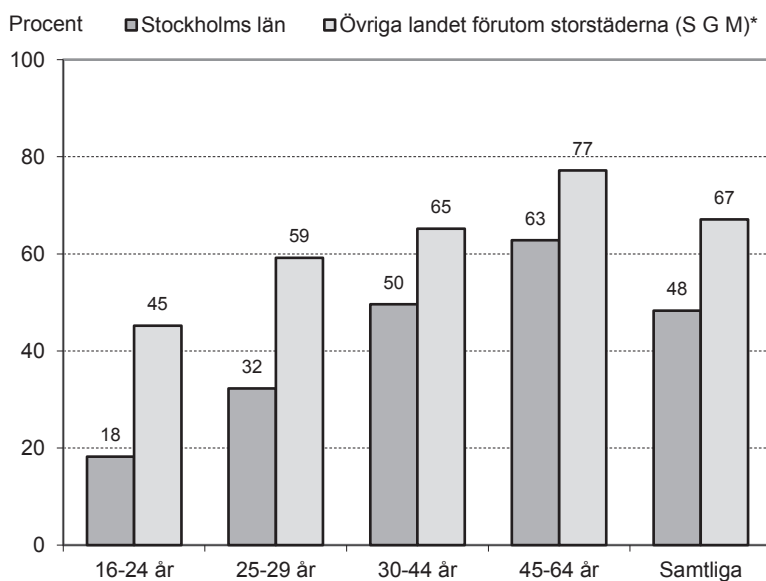
Den relativt låga fackliga anslutningen i Stockholms län kan förklaras med att arbetsmarknaden i Stockholm skiljer sig åt från andra län. Det gäller dels att den är betydligt större i Stockholm än i andra län, dels att industrisektorn är mindre i Stockholms län än i övriga län medan tjänstesektorn är större. Arbetskraften är även yngre i Stockholm än i övriga län.

Möjligen finns det även någon typ av storstadsfaktor som inte fångas upp i statistiken. En faktor som har med attityd och intresse av facket att göra.

Tabell 1.7 Facklig anslutning efter län år 2021 Anställda (exkl. heltidsstud.). Procent

Län	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Stockholms län	49	66	63
Uppsala län	54	78	71
Södermanlands län	72	77	75
Östergötlands län	67	77	74
Jönköpings län	55	77	68
Kronobergs län	64	75	70
Kalmar län	65	77	73
Gotlands län	68	72	70
Blekinge län	73	87	82
Skåne län	62	73	69
Hallands län	60	77	71
Västra Götalands län	62	77	72
Värmlands län	69	79	75
Örebro län	67	79	74
Västmanlands län	69	79	75
Dalarnas län	73	75	74
Gävleborgs län	74	77	76
Västernorrlands län	76	86	82
Jämtlands län	66	74	71
Västerbottens län	77	84	81
Norrbottens län	76	86	82
Hela riket	63	74	70

Diagram 1.15 Facklig anslutning efter region och ålder år 2021. Arbetare Anställda (exkl. heltidsstud.)

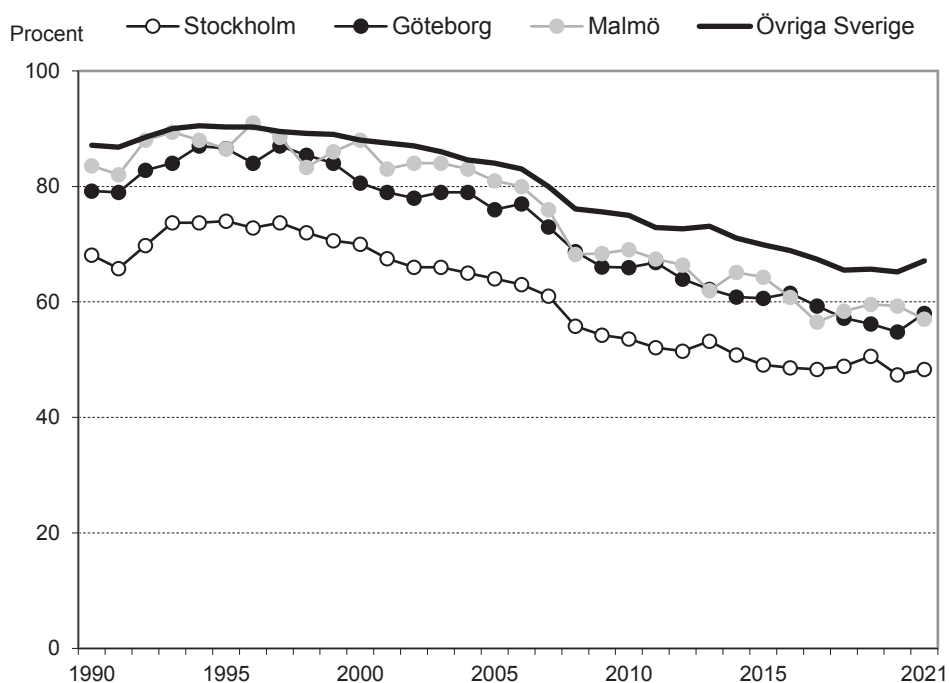

* S=Stockholm G=Göteborg M= Malmö

Den låga fackliga anslutningen i Stockholm är inget nytt fenomen. Bland arbetare har den fackliga anslutningen legat cirka 20 procentenheter lägre i Stockholm än i övriga Sverige de senaste 30 åren.

Även i Göteborg och Malmö har den fackliga anslutningen bland arbetare mestadels varit lägre än i övriga Sverige. De senaste 10-11 åren har den varit cirka tio procentenheter lägre i såväl Göteborg som Malmö än i övriga Sverige (se diagram 1.17).

Diagram 1.17 Facklig anslutning efter region* år 1990-2021. Arbetare
Anställda (exkl. heltidsstud.)

* Den regionala indelning som används i detta diagram är så kallade H-regioner där H står för "Homogena" med avseende på befolkningsunderlaget. Den är en gruppering av kommuner efter lokalt och regionalt befolkningsunderlag längs skalan storstad – glesbygd. Se www.scb.se för mer information.

Födelse land

Utrikes födda var fackligt anslutna i lägre grad än inrikes födda. År 2021 var 60 procent av samtliga anställda födda i utlandet fackligt anslutna jämfört med 73 procent av samtliga anställda födda i Sverige.

Bland arbetare var 54 procent av arbetarna födda i utlandet fackligt anslutna jämfört med 66 procent av arbetarna födda i Sverige. Bland tjänstemän var 66 procent av tjänstemännen födda i utlandet fackligt anslutna jämfört med 76 procent för tjänstemän födda i Sverige (se diagram 1.18 och tabell 1.8).

Inom gruppen utrikes födda skiljer sig andelen fackligt anslutna mellan olika födelseländer. Bland arbetare var andel fackligt anslutna högst bland födda i Norden exkl. Sverige. Bland dessa var 79 procent fackligt anslutna, vilket till och med var högre än för arbetare födda i Sverige (66 procent). Lägst andel fackligt anslutna arbetare var det bland arbetare födda i Övriga världen (Afrika, Syd- och Mellanamerika samt Asien exkl. Japan). Av dessa var 50 procent fackligt anslutna år 2021 (se diagram 1.19 och tabell 1.8).

Bland tjänstemän födda i utlandet var den fackliga anslutningen högst bland tjänstemän födda i Norden exkl. Sverige, 73 procent. Det var nästan lika hög anslutning som för tjänstemän födda i Sverige (76 procent). Lägst andel fackligt anslutna tjänstemän var det bland födda i Europa, USA m.fl., 63 procent medan 67 procent av tjänstemän födda i Övriga världen var fackligt anslutna.

Diagram 1.18 Facklig anslutning efter klass och födelse land år 2021
Anställda (exkl. heltidsstud.)

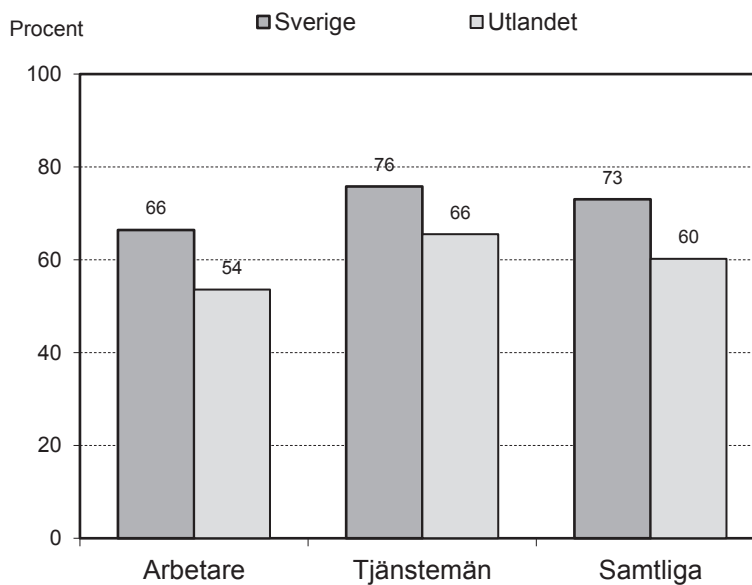
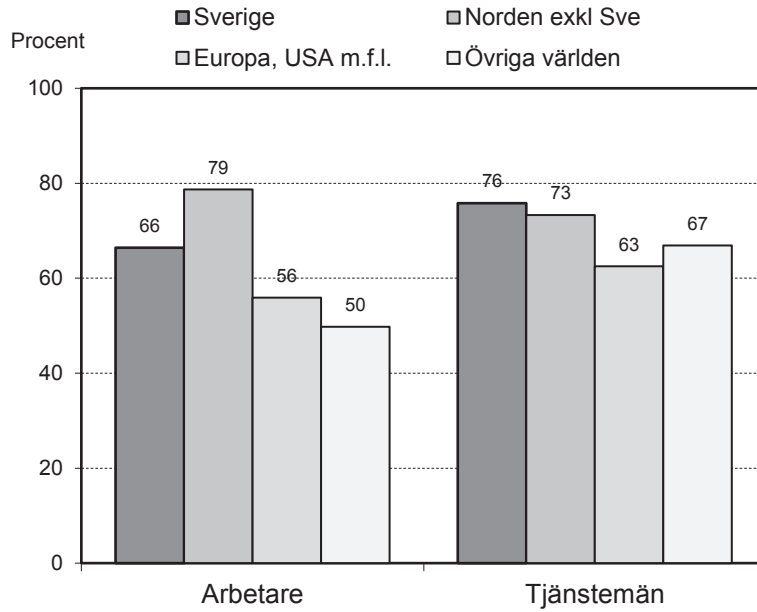

Diagram 1.19 Facklig anslutning efter klass och födelseland år 2021
Anställda (exkl. heltidsstud.)

Tabell 1.8 Facklig anslutning efter klass, kön och födelseland år 2021. Procent
Anställda (exkl. heltidsstud.)

	Födelseland				Samtliga födda i utlandet	Samtliga
	Sverige	Norden exkl. Sverige.	Europa, USA, Kanada, Japan o Oceanien	Övriga världen (Afrika, Asien, Sydamerika m.fl.)		
Arbetare	66	79	56	50	54	63
Kvinnor	71	84	56	53	56	66
Män	64	75	56	47	52	61
Tjänstemän	76	73	63	67	66	74
Kvinnor	79	71	67	70	68	78
Män	71	76	58	65	63	70
Samtliga anställda	73	75	60	58	60	70
Kvinnor	77	75	63	61	64	75
Män	69	75	57	55	57	66

Arbetslösa

Även arbetslösa tillfrågas i AKU om de är fackligt anslutna och år 2021 svarade 27 procent av samtliga arbetslösa att de var fackligt anslutna. Räknas studerande bort ökar andelen till 32 procent (se diagram 1.20 och tabell 1.9).

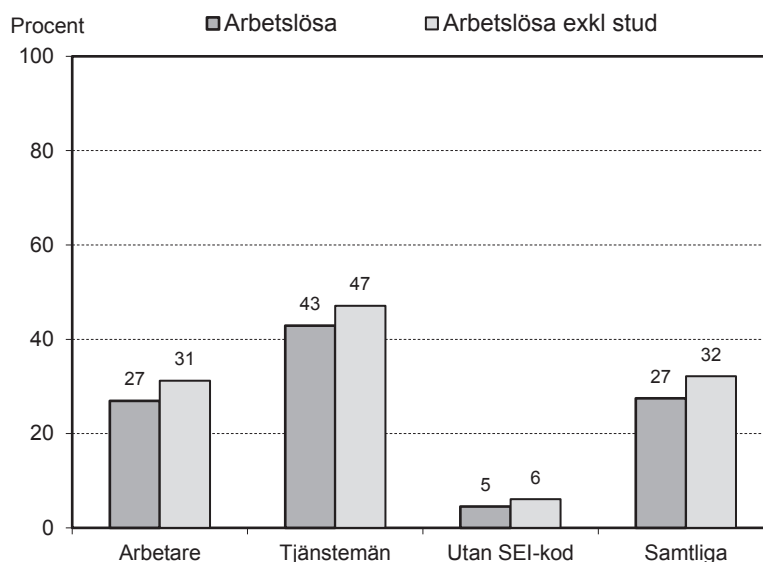
Bland de arbetslösa som före arbetslösheten haft ett arbetaryrke var 27 procent fackligt anslutna (31 procent exkl. heltidsstud.) och bland arbetslösa tjänstemän 43 procent (47 procent exkl. heltidsstud.).

En tredjedel av de arbetslösa hade dock inte någon socioekonomisk indelning (SEI-kod) i SCBs statistik då de troligen inte hade något yrke närmast före de blev arbetslösa. De flesta var troligen studerande vilket i sin tur troligen förklarar varför endast fem procent av dessa var fackligt anslutna (sex procent exkl. heltidsstud.).

Tabell 1.9 Facklig anslutning efter klass år 2021. Arbetslösa

Klass	Samtliga		Exkl. heltidsstuderande	
	Arbetslösa Antal	Därav: Fackligt anslutna Procent	Arbetslösa Antal	Därav: Fackligt anslutna Procent
Arbetare	272 500	27	172 800	31
Tjänstemän	147 500	43	97 500	47
SEI-kod saknas	93 100	5	49 400	6
Samtliga	513 000	27	319 600	32

Diagram 1.20 Arbetslösa efter facklig anslutning och klass år 2021

2

Antal medlemmar och anställda

Från att LO bildades år 1898 fram till 1990-talet ökade antalet medlemmar i LO-förbunden nästan oavbrutet, med undantag för åren efter storstrejken 1909. Antalet medlemmar kulminerade år 1988 då 2 275 000 personer var medlemmar i något LO-förbund. Därefter har antalet minskat och år 2020 var 1 433 000 personer medlemmar i något LO-förbund. Detta var dock en ökning med drygt 22 000 medlemmar jämfört med året innan och det var den största ökningen ett enskilt år sedan mitten av 1980-talet (se diagram 2.1).

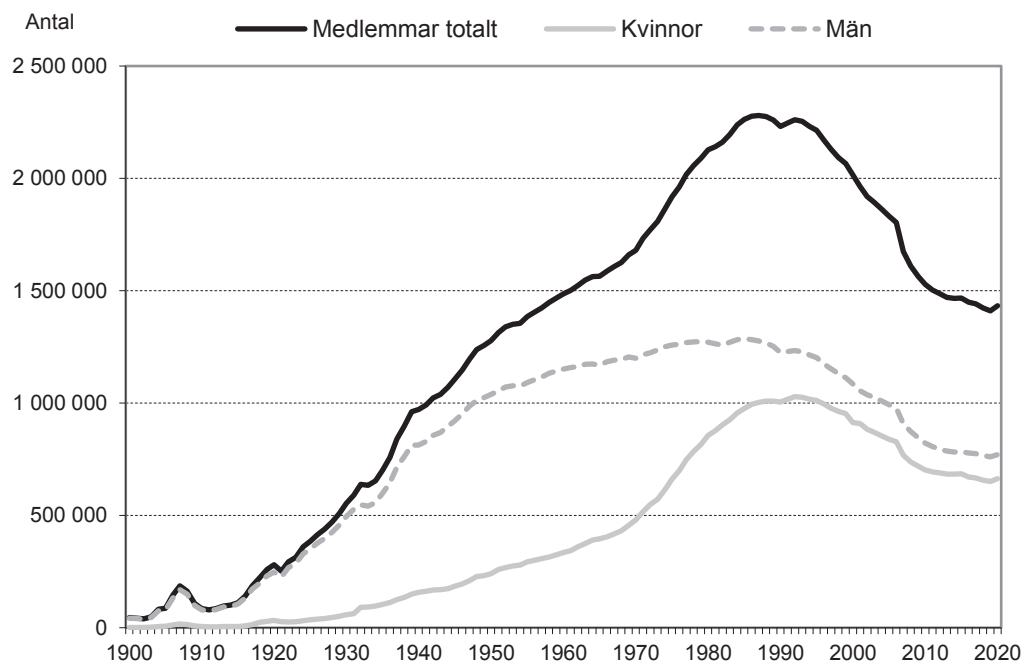
Vändningen neråt i början av 1990-talet skedde i samband med den arbetsmarknadskris som då pågick. Den medförde bland annat stora strukturella förändringar på arbetsmarknaden vilket i sin tur medförde att antalet anställda i arbetaryrken minskade påtagligt och därmed även LO-förbundens medlemsbas.

Antalet medlemmar i LO-förbunden är inte fullt jämförbart med antal fackligt anslutna enligt SCBs arbetskraftsundersökningar (AKU). Fackligt anslutna enligt AKU gäller personer som är anställda och ingår i arbetskraften medan LO-förbundens medlemsstatistik även inkluderar personer som ej ingår i arbetskraften.

Minskningen av antalet medlemmar fick även extra fart år 2007 i samband med att avgiften till a-kassan höjdes och villkoren i arbetslöshetsförsäkringen försämrades. LO-förbunden tappade då 240 000 medlemmar på tre år.

Diagram 2.1 Antal medlemmar i LO-förbunden efter kön. År 1900-2020

Källa: LO

Antal anställda efter klass

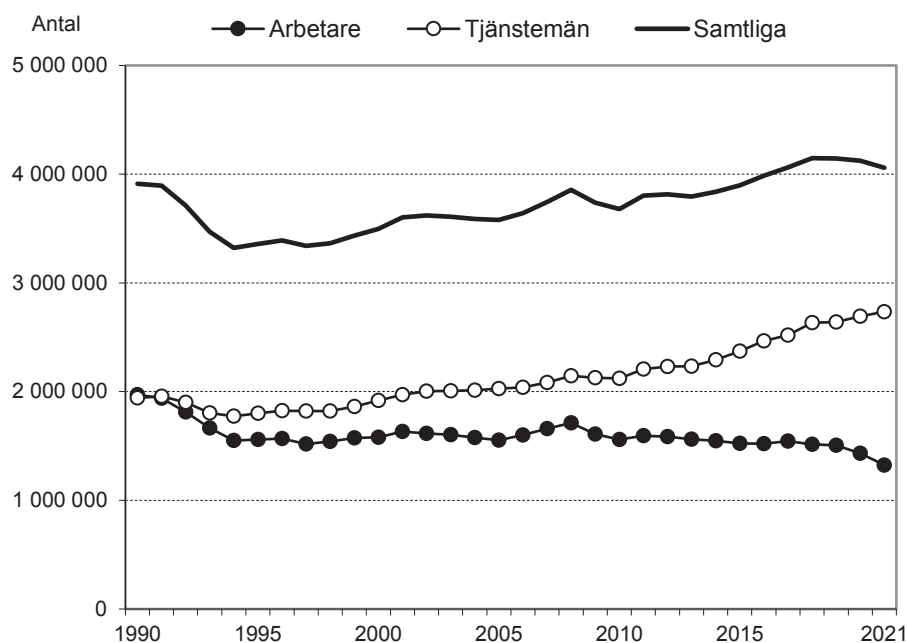
Antalet medlemmar i LO-förbunden har alltså minskat de senaste 25 åren. Det beror främst på att andelen fackligt anslutna minskat bland arbetarna men även på att *antalet* arbetare minskat. Detta trots att antalet anställda och sys-selsatta har ökat.

Från mitten av 1990-talet har antalet anställda ökat stadigt, från 3,4 miljoner till 4,1 miljoner år 1995-2021. Antalet anställda har därmed ökat med cirka 700 000 personer de senaste 25 åren.

Hela denna ökning, och mer därtill, har dock skett med tjänstemän då antalet tjänstemän ökat från 1,8 miljoner till 2,7 miljoner år 1995-2021. Antalet arbetare har däremot minskat, från knappt 1,6 miljoner år 1995 till drygt 1,3 miljoner år 2021. Större delen av denna minskning, cirka 180 000, har dock skett de två senaste åren, år 2020-2021, i samband med pandemin då många arbetare, framför allt inom privat tjänstesektor, mist sina anställningar.

Diagram 2.2 Antal anställda efter klass. År 1990-2021

Källa: AKU

Bilaga 1 Metod och dataunderlag

Rapporten beskriver facklig anslutning bland anställda efter klass och kön år 1990-2021.

Dataunderlag facklig anslutning

Rapportens del om facklig anslutning bygger på data från Statistiska centralbyråns Arbetskraftsundersökningar (AKU) vilka sedan år 1987 innehållit frågor om facklig anslutning efter klass och kön.

Population

Urvalet i AKU gäller hela befolkningen i åldern 16-64 år. Frågan gällande fackligt medlemskap ställs dock bara till de som under mätperioden ingått i arbetskraften och var anställda eller arbetslösa. Egna företagare och personer utanför arbetskraften tillfrågas inte om facklig anslutning.

Fackligt anslutna

Med fackligt anslutna avses här personer i arbetskraften som var anställda och medlemmar i något fackförbund. Anställda som även uppger att de studerar på heltid har dock exkluderats.

Heltidsstuderande

Anställda som uppger sig studera på heltid ingår alltså ej i rapporten med några få undantag. År 2018 var cirka 240 000 anställda heltidsstuderande. Av dessa var 144 000 arbetare och 96 000 tjänstemän. Förklaringen till att så pass många är både anställda och heltidsstuderande är troligen att det i AKU endast krävs att man arbetat minst en timme under mätveckan för att räknas som sysselsatt.

Mätperiod och urval

Mätperioden är 1a kvartalet respektive år. Urvalet består av cirka 30 000 personer i åldern 16-64 år varav knappt 16 000 intervjuades.

Rapporten kan hämtas som pdf-dokument på LOs hemsida.

September 2021

ISBN 978-91-566-3509-0

www.lo.se

OMSLAGSFOTO: Lars Forsstedt